

פרוטוקול מס' 24/ד

מישיבת ועדת-הכנסת ביום ג', כ"ח
באדר תשט"ו - 22.3.1955 - בשעה
9.00

נ ר כ ה ד: י. קליבנוב - סגן יו"ר הכנסת.

חברי-הוועדה:

- ד. בר-רב-האי - היו"ר
- י. אורי
- ב. אזניה
- ב. אידלסון
- ע. איכילוב
- ש. נבה
- א. ברמן
- ש. גרידי
- ש. לורנץ
- ט. כורוק
- א. רזיאל-נאור
- ד. פלדמן
- א. פרי
- ד. צברי

מוזמנים:

- ש. המשפטים פ. רוזן (לסעיף א')
- י. בר-יהודה
- מ. רוזטי

ח ט ר ד: סיף אדין אלזועבי

- י. הררי
- ט. וילנר
- סאלח חסן ח'ניפס
- ק. כהנא
- ע. מימון
- ב. קמין
- י. רפאל
- א. סטופ

ס ד ר - ה י ו ם: א. תכנית עבודתה של הכנסת

- 2 - 5 עמ' (הצעה לסה"י של ח"כ בר-יהודה)
- 6 - 8 ב. פניית ועדת-הפנים בקשר לחוק
נצו-סירני
- 8 ג. חוק לתיקון פקודת העיריות
(הוראת שעה) תשט"ו - 1955
קביעת זמן לריון
- 9 ד. תלונת סיעת מק"י על פגיעה
בחסינותו של ח"כ א. חביבי
- 9 ה. תלונתו של סגן יו"ר הכנסת
י. קליבנוב על התנהגותה של
ח"כ וילנסקה בישיבה הכנסת
ביום ה' בכסלו תשט"ו (30.11.54)

א. תכנית עבודתה של הכנסת (הצעה לסדר-היום של ח"כ י. בר-יהודה):

ה' יור' ד. בר-רב-האי:

חבר-הכנסת בר-יהודה הציע במליאת הכנסת לדרון בסדר עבודתה של הכנסת עד לסיום המושב האחרון של הכנסת. הזמנו את שר המשפטים כדי להשתתף בדיון בבעיה זו שהועברה אלינו על-ידי הכנסת. חבר-הכנסת בר-יהודה ינמק את הצעתו.

י. בר-יהודה:

כוונתי מלכתחילה הייתה שהכנסת, בתחילת כל מושב של הכנסת תקבל מן הממשלה תכנית תחיקה למושב כולו. ברור, שהממשלה רשאית במשך המושב להכניס חוקים חדשים, אם יש צורך בכך.

סאז העלתי הצעתי זו בכנסת עברו כבר שני-שלישים של הזמן העומד לרשות המושב האחרון של הכנסת השניה. כיום חשוב שהכנסת תקבע סדר לעבודתה עד לפיזור. עליה להחליט אם היא תקיים ישיבות עד ליום כינוסה של הכנסת השלישית, ייתכן שיש לברר את החוקים ולראות איזה מסם יגיעו עוד לאישורה של הכנסת הזאת ואיזה מהם לא יגיעו. יש לדאוג לכך שהכנסת לא תעסוק בדברים שנין-כך לא יסתיימו ולא תספיק בגלל זה לספול באותם הדברים שהיא חייבת לסיים.

אינני חושב שאפשר לדרון על כל הבעיות האלו במליאת הוועדה. לדעתי יש לבחור בוועדה-משנה בת 3 חברים, בהשתתפותו של שר המשפטים, והיא תברר את כל השאלות.

ה' יור' ד. בר-רב-האי:

מענין אותנו כיצד הממשלה רואה את הדברים. אמנם, איננו חייבים לקבל את דעתה, אבל אני מציע שנשמע תחילה את דברי שר המשפטים, בטרם נקבל החלטה בענין הצעתו של חבר-הכנסת בר-יהודה.

שר המשפטים פ. דונון:

חבר-הכנסת בר-יהודה במליאת הכנסת וגם עכשו המליץ על הנהגת השיטה של מה שהוא קורא לת "נאומי כתר", כפי שחם נהוגים בפרלמנטים אחרים, בעיקר בפרלמנט הבריטי. עניתי לו אז במליאה, כאשר העלה את ההצעה, שאנחנו הנהגנו שיטה של נאומי כתר, לא בתחילת כל מושב, אלא בכל פעם שמתייצבת ממשלה חדשה בפני הכנסת - אז היא מביאה את תכניתה בפני הכנסת. התכנית שהיא מביאה היא לא רק של חקיקה, אלא של מדיניות. במידה שהדבר הזה נובע לתכנית המדיניות - פוליטי - הגיוני שזה יהיה קשור עם התחלת תקופת כהונת הכנסת או תחילת כהונתה של הממשלה.

אשר להצעה שהממשלה בתחילת המושב בנובמבר תביא לפני הכנסת תכנית תחיקה - זו הצעה מתקבלת על הדעת ואני ברצון אניא אותה לממשלה. אני חושב שהממשלה תקבל הצעה זאת. הממשלה, על-כל-פנים, בהרכבה הנוכחי, הייתה וראי מוכנה להמליץ בפני אלה שיבואו אחריה - שוראי ירצו להעזר בעצתה - ששיטה כזאת מתקבלת על הדעת.

למעשה, אמר חבר-הכנסת בר-יהודה דבר אחד על תכנון עבודת הכנסת שלא לפי תכנה. לא אדבר עכשו על זה, משום שאם נכנס לענין זה עכשו, הוויכוח הוא הרבה יותר קשה. אני, כמובן, הכחשתי את הדבר במליאת הכנסת. בוועדה אני מוכן לאמר שיש צד מה בזה, והענין אינו כל כך פשוט. יש לדבר הזה גורמים שצריך היה לעמוד עליהם. אני אז אמרתי שבמידה שהדבר נוגע לתחיקה בקווים כלליים, התכנית היא לענות על הצרכים הדחופים של המשרדים, כפי שלפעמים המשרדים לומדים אותם מתוך הנסיון, ובאמת אינם יכולים לראות אותם מראש לתקופה ארוכה, כי האמת היא שאנחנו כולנו לומדים את כל המלאכה הזאת.

שר המשפטים פ. רוזן: למעשה אין הבדל כזה בכל הפרלמנטים. אם מדברים על תחיקה, על תכנית לטשח ארון - אלה הם חוקי-היסוד שאפשר לקבל אותם היום או מחר, אבל אם נקבל אותם מחר או מחרתיים לא יאונה כל דע למדינה, בעוד שאם לא יתקבל חוק פיסקאלי או חוק שנוגע לצבא או חוקים אחרים מסוג זה, יכול הדבר להזיק למדינה. יש להבדיל בין החוקים, גם בנוגע לתחיקה לטשח ארון. יש דבר-מה בזה, אבל קשה לתכנן את התכניות האלה במידה יסודית. זו שאלה של כוח-אדם, ולפעמים זו שאלה של התייעצות עם מוסחים מחוץ-לארץ, וקשה לדעת מראש מתי נגיע לזה.

אעמוד על דוגמא אחת. ב-1948/49 מיניתי ועדה והטלתי עליה להכין חוק לתיקון דיני קרקעות. אתם יודעים את הירושה שיש לנו עוד מימי התורכים של אדמות מולק, מירי וואקפ - תארתי לי שזו תהיה עבודה לשנתיים-שלוש; בינתיים מתברר שזה ענין לתקופה הרבה יותר ארוכה. מבחינה זו קצת קשה לבוא לפני הכנסת ולאמר שאנחנו מבטיחים איזה דבר מסוים.

אם חבר-הכנסת בר-יהודה, כפי שהבנתי אותו, מדבר על עבודת הכנסת ולא רק על עבודת התחיקה של הממשלה, זה תלוי במידה ידועה בכנסת ולא רק בממשלה. במידה שיש לכנסת תפקידים לבקר את הממשלה ולעקוב אחרי כל הפעולות, אני מפקפק אם יש פרלמנטים רבים בעולם שבנדון זה ממלאים את תפקידם בנאמנות יותר גדולה. אני בזה כאילו נותן מחמאה לפרלמנט. כל ענין השאילתות וההצעות לסדר-היום מראה שכמעט ואין תקלה או אפילו תקלה מדומה שחברי-הכנסת לא יביאו לדיון או לידיעת הקהל. אינני יודע אם אנחנו מעריכים במידה מספקת את השפעת הדברים האלה למעשה על הממשלה. אני יכול לאמר לכם שבמנגנון הממשלתי, בפקידות, יש פחד מוות מפני שאילתות. זה אמנם תפקיד השאילתות. אנגלי אחד הגדיר פעם את תפקיד הפרלמנט באמרו שתפקידו הוא ללמד את הפקידים לדעת מה הקהל יסבול ומה לא יסבול. הגדרה זו היא יותר אפידורמטית מאשר ממצה. הפקידות יודעת שיש הצעות לסדר-היום ויש שאילתות ויש למוסד הזה השפעה מחנכת גדולה.

בנוגע לתחיקה בחדשים מאי, יוני ויולי, אני דבר אחד: קראתי פעם תאור על עבודת פרלמנט אחד, שלפי דעתי אינו יכול לשמש לנו לטופת - זה הקונגרס האמריקני. מתברר ששם מחוקקים בסדר האחרון לכהונת הקונגרס יותר חוקים משמחוקקים במשך שנה או שנתיים לפני כן. בתקופה האחרונה אין הם עומדים כל כך על כל אות, ואומרים שמוטב שיתקבל חוק, ואם יתברר שיש לתקנו, יתקנוהו פעם אחרת.

מתוך הסתייגות מסוימת הייתי מציע שגם אנחנו בלך במקצת בדרך זו, אמנם בלי לקבל את התורה כולה. כאשר אני רואה את הדוגמא של חוק הגנת הדייר ומידת התקדמותו בוועדה, אני רואה לפני סכנה גדולה שאכן יתאמתו כל אותן החששות של אלה שטענו שחלק זה, שמגן על הדייר, ולא מעלה את שכר הדירה - כפי עושים החלקים האחרים שנתקבלו - לא יבוא לכנסת. אבל אינני יודע מה הממשלה יכולה לעשות בענין זה, כאשר הוועדה הופכת לסמבדיון ולזומדים כל בעיה ובעיה - אינני אומר זאת לגנאי, אלא לכבוד הוועדה - ובוועדת-המסנה יש 5 גירסות, ולנסוף מתברר שכל העבודה היתה לשוא, אם הכנסת השניה לא תקבל את החוק. הממשלה הביאה את החוק לפני שנתיים, וצריך לגמור אותו בכל התנאים.

הממשלה, בקורי היסוד שלה - זה היה עוד בימי בן-גוריון - התכוונה להביא חוקי יסוד. הכוונה היתה שאנחנו בעיקר נהיה היוזמים. אני יודעתי שלכנסת יש אמביציה מסוימת שהיא תהיה היוזמת, ובמידה גדולה הנחנו את היוזמה בידי ועדת החוקה, חוק ומשפט ומשרד המשפטים, באופן שכני עזר לוועדה. אבל שום חוק לא הובא קצת לממשלה. ייתכן שזאת היתה שגיאה. על-כל-פנים בריוני ועדת החוקה, חוק ומשפט נמצאים שני חוקים: חוק הכנסת וחוק הממשלה. (י. בר-יהודה) חוק הכנסת עבר את הקריאה הראשונה, וחוק הממשלה אפילו את זאת לא עבר. אני יודע את תקוותו של יו"ר הכנסת שאחד החוקים האלה, לפחות יתקבל בכנסת הכנסת. משהו מוכרח להעשות.

שר המשפטים פ. רוזן:
אמרנו פעם שניצור לנו חוקה שלבים-שלבים.
הייתי ממליץ מאד על-כך שלפחות חוק הכנסת,
שעבר את הקריאה הראשונה, יובא גם לקריאה שניה ושלישית עוד לפני פירור
של הכנסת. אינני רואה כל קושי בזה. לדעתי, אפשר היה להביא גם את חוק
הממשלה לקריאה ראשונה, שניה ושלישית. אבל אין כל טעם להביא את החוק
לקריאה ראשונה אם אין טכניים לגמור אותו.

יש עוד חוק שיש סביבו חילוקי-דעות - חוק
לתיקון דיני עונשין (עבירות נגד המדינה). אתם מכירים את דעתי בענין זה.
את החוק הזה, בתיקונם לא גדולים, אפשר היה לקבל, אבל אני מפקפק אם
הדבר הזה ייעשה. אינני מדבר כאן בפני הקואליציה, כי אז הייתי מתבטא
אחרת.

חוק לתיקון דיני עונשין (עבירות חוץ)
הוא חשוב. חוק הדיינים נמצא על שולחן הכנסת לקריאה שניה ושלישית,
ואינני יודע אם הוא יובא לפני הפגרא. יש לסיים את החוק הזה.

חוק העמותות - יש לברר בוועדת-המסנה
אם אפשר יהיה לסיים את החוק עוד בימי כהונת הכנסת הזאת.

יש חוק לתיקון פקודת מס-בולים. אינני
יודע מה גורלו. הממשלה בזמנו ייחסה לו חשיבות רבה מאד. האוצר טוען
שיש ערך רב לחוק זה מבחינת ההכנסות. הדבר הזה תלוי בוועדת-הכספים ויש
לברר זאת אצלה.

תמצאו היום על שולחן הכנסת חוק לתיקון
פקודת העיריות, בקשר לקיום הבחירות המוניציפאליות ב-26 ביולי. את החוק
הזה יש לקבל עוד לפני הפגרא. החוק קובע נוהל יותר פשוט בקיום הבחירות
וכמעט מאחד את הרשמיים.

יש חוק אחד שהממשלה מייחסת לו חשיבות רבה,
אבל הרושם שלי הוא שיש גורמים בלתי-יודעים שמעכבים במקצת את החוק. זה
חוק שירות המדינה. החוק נמצא בטיפול של ועדת-העבודה. אני למדתי דבר
אחד: אם חבר-הכנסת גוברין רוצה איזה דבר - הוא יכול לעשות זאת. הוא
הבטיח לפני כמה חודשים שהחוק הזה יהיה חוק. מכל מקום, אני אומר, אם
הכנסת לא תקבל את החוק הזה, הממשלה תצטער מאד. על-כל-פנים, רוצים
לקבל את חוק שירות המדינה (גימלאות). הוא גם כן בטיפול של ועדת
העבודה, וזה גם כן חוק חשוב מאד.

חוק השיפוט הצבאי - בענין זה חל שינוי
שעוד לא עמדתי על טיבו. קיבלתי מכתב מיו"ר הוועדה, בו הוא מודיע לי
על התפטרותו. חבל מאד, מפני שבחוק זה הושקעה עבודה רבה והיא התקדמה
יפה. יש לעשות הכל כדי להחזירו לעבודתו. זה חוק יסודי וחשוב שנקבל אותו.

בסדר-היום נמצאת שורה של חוקים והייתי
מציע שהכנסת תשב בחודשים מאי, יוני ויולי, 2 ימים בשבוע, ויום אחד יהיה
מוקדש כולו לעבודת הוועדות, כדי שתוכלנה לסיים את החוקים הנמצאים בדיון
אצלן. אינני יודע אם מותר לי, כחבר הממשלה, להעיר זאת, אבל יש לנו
הרושם שהמתם של עבודת הוועדות ירד במקצת. אני רואה שהפעם נעמד לכנסת
השלישית, ירושה הרבה יותר גדולה של חוקים בלתי-גמורים, משהכנסת הראשונה
העבירה לכנסת השניה. וחבל על זה.

אנחנו הנחנו עכשו על שולחן הכנסת כמה חוקים
שראייתם אותם בחוברת הכחולה. בנוגע לכמה מהם הכוונה היא באמת רק להניחם
על שולחן הכנסת, ויש לי גם אמביציה מסוימת להניח על שולחן הכנסת את חוק
הירושה, כבי שהיא יועמד לוויתור בקהל, בציבור, בעתונות. אבל אינני חושב
שנביא את החוק לקריאה ראשונה, גם אם הוא יונח על שולחן הכנסת.

זה כל מה שאני יכול להגיד בענין זה.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

לאחר שמענו את דברי שר המשפטים ברור עוד
יותר שלא נוכל לדון בשאלה זו במליאת הוועדה,
וכי רצוי להטיל מלאכה זו על ועדת-מסנה בהשתתפות יו"ר הכנסת או אחד הסגנים.
אני מבין ששר המשפטים לא קבע כאן סדר של עדיפויות, או שגם את הדבר הזה
נברר בוועדת-המסנה.

א. ברמן: זה ענין חשוב מאד והוא נוגע לכל המפלגות, בלי יוצא מן הכלל. על-כן אני מציע לדון בו במליאת הוועדה. אם לא תתקבל הצעה זו - אני מציע לבחור בוועדת-משנה שבה תהיינה מיוצגות כל הסייעות.

היו"ר ד. בר-רב-האי: ועדת-המשנה שתבחר לא תוכל לקבל כל החלטה מחייבת. היא תוכל רק להמליץ. אני מציע שוועדת-המשנה תהיה מורכבת לא רק מחברי ועדת-הכנסת, אלא שישתתפו בה גם חברים אחרים, למשל יו"ר ועדת-החוקה, חוק ומשפט. או שאפשר להחליט שזו ועדת-משנה של ועדת הכנסת והיא תזמין לדיוניה את יו"ר הוועדות השונות.

א. רוזאל-באור: אם מעניקים לוועדת-המשנה סמכויות של החלטה, יותר הגיוני וצורך, לשתף בה את כל הסייעות.

שר המשפטים פ. רוזן: יש כאן אי-הבנה. הממשלה לא תוכל לוותר על הזכות הקונסטיטוציונית שלה, לפי התקנון, שהיא קובעת את עדיפות העבודה במליאת הכנסת. אילו נכנסו לוויכוח יותר נוקב, היתה מתעוררת שאלה אם לא נצטרך לשנות את התקנון באופן כזה שהממשלה תקבע גם עדיפות סדר-היום במועדות, ולא רק במליאת הכנסת, מכיון שיש כאן סתירה. עם ועדת החוקה, חוק ומשפט, אנחנו מסתדרים בגלל רצונם הטוב של חברי הוועדה. אבל יש ועדות אחרות, המעדיפות כל ויכוח כלל על כל נושא שהוא, על-פני דיון בחוקים. אזכיר כאן את ועדת-הכלכלה: אצלה כל ויכוח על איזה פנא שהועמד בסדר-היום עדיף על טיפול בחוקים. הדבר הזה למעשה, עושה לאל את אחריות הממשלה לתחיקה, מפני שעל-ידי כך אפשר להשהות את כל החוקים. אבל אינני מציע לנהל את הוויכוח הזה בכנסת הזאת.

מכיון, שלפי המצב היום, עבודת הוועדות היא בסמכותה הבלעדית של הכנסת, מוטב היה שהוועדה תברר את מצב העבודה בוועדות ויחד עם הממשלה תשפיע על הוועדות לסיים כמה ענינים דחופים. זה גם ישמש הדרכה לממשלה, איזה חוקים היא יכולה להביא עוד לכנסת, ואם היא עוד בכלל יכולה להביא עוד חוקים.

בדברי בכנסת, בין היתר, עמדתי על אותם החוקים שמאז קום המדינה ביטלנו כליל. אם הוועדה מעונינת לראות את דשימת החוקים שביטלנו כליל והחלפנו אותם, אני מוכן להפציץ לה את החומר.

היו"ר ד. בר-רב-האי: בתקנון יש הוראה קובעת שעל הוועדה להעדיף דיון בחוקים על פני דיון בהצעות לסדר-היום. גם לי ידועים לא-מעט מקרים שיו"ר ועדות מתעלמים מהוראה זו, ומבכרים דיונים כלליים על-פני הצעות חוקים.

עלינו להחליט עתה אם מליאת הוועדה תדון בשאלה זו, או שנעביר את הדיון הזה לוועדת-משנה. הוועדה לא תוכל לקבל החלטה מחייבת, כי התקנון קובע שאת סדר-היום של ישיבות הכנסת קובעת הממשלה, פרט לישיבה העשירית המוקדשת להצעות לסדר-היום.

ה ר ח ל ט

א. להעביר את שאלת תכנון עבודתה של הכנסת אחרי הפגרא לוועדת-משנה, שתביא את המלצותיה למליאת הוועדה.

ב. על הרכב הוועדה יוחלט בישיבה הבאה.

ב. פניית ועדת-הפנים בקשר לחוק נצר-סירני:

ג. חת - יו"ר ועדת-הפנים:
זכור לכם ש-40 חברי-כנסת הגיעו לכנסת הצעת חוק נצר-סירני. כאשר החוק הועבר לוועדת-הפנים, הביע יו"ר הכנסת את המשאלה שהענין הזה יסתדר שלא בצורת חוק. הוועדה הזמינה לדיוניה את חברי ועדת-השמות והם הסכימו לשנות את החוק. חברי-הכנסת שהציעו את החוק, הסכימו לכך, בתנאי שהדבר יבא לידיעת הכנסת, בצורת הצהרה והדברים יכנסו לדברי הכנסת.

כידוע, חייבת הוועדה לדון בחוק שהועבר אליה על-ידי מליאת הכנסת. הממשלה רשאית לקחת בחזרה חוק בכל שלב של הדיון בו, כל עוד לא עבר את הקריאה השלישית בכנסת. אבל מה גורלה של הצעת חוק שלא הוצעה על-ידי הממשלה, אלא על-ידי חברי-כנסת? זאת השאלה שמתעוררת במקרה זה.

ועדת-הפנים החליטה - והיא מבקשת מכם לאשר החלטה זו - שתנתן לי רשות להביא למליאת הכנסת החלטה או הצהרה בענין זה, עם דברי הסבר ולא יקחו חזרה את החוק ולא ידונו בו, אלא יסתפקו בהצהרה של ועדת-הפנים שתכנס לדברי הכנסת.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
ועדת-הפנים קיבלה את החוק מידי מליאת הכנסת ורק הכנסת יכולה לשחרר אותה מן הדיון בו. לכן, הפתרון הטוב ביותר הוא שיו"ר הוועדה יביא בפני הכנסת את העובדות ויבקש ממנו לבטל את החוק בהסכמת מציעי החוק.

ס. רוזטי:
ההחלטה שתתקבל בענין זה תהיה תקדים, ועל כן יש לשקול היטב את הדברים. בדרך-כלל אני יוצא מתוך הנחה שאם הממשלה רשאית בכל עת לקחת חזרה חוק שהיא הציעה, רשאי לעשות זאת גם חבר-כנסת שהציע הצעת חוק. הפרוצדורה צריכה להיות דומה לזו הנהוגה לגבי הממשלה. 40 המציעים צריכים לפנות ליו"ר הכנסת בכתב, לאחר שהם שומעים את הצהרת ועדת-הפנים, ולהודיע לו שהם מסלקים את החוק.
הפעם יש הסכמה כללית, אבל יכול להיות מקרה שיש הסכמה מצד מציעי החוק לוותר עליו, והכנסת אינה מסכימה לזה. בפרלמנטים אחרים יש נוהג שנקרא *leave to withdraw a motion* לאחר שהם מבקשים לקחת חזרה את החוק, יש לקיים הצבעה בכנסת בענין זה.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
מה קורה אם 38 מן המציעים מסכימים ואחד אינו מסכים?

ג. חת - יו"ר ועדת-הפנים:
הדובר שלהם הסכים לזה בתנאי שתמסר הודעה בכנסת בצורה נאותה. לכן, תחליט ועדת-הפנים שבנסיבות אלו היא מבקשת לקחת חזרה את החוק. בקושי רב הסכמנו לזה. כי הכוונה היא שזה יכנס לדברי הימים.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
לדברי הימים זה יכנס. אתה מבקש רשות לקחת בחזרה את החוק, - בקשתך והנימוק יירשמו.

ס. רוזטי:
קודם כל תהיה הודעה של יו"ר ועדת-הפנים שמטרת החוק הושגה, אחר-כך באים המציעים ומבקשים רשות לקחת את החוק חזרה, ויו"ר הכנסת מעמיד את הענין להצבעה אחרי זה.

ח.מ.

ש. בבה: איננו צריכים לקבוע תקדימים רק משום שהיתה פליטת-פה של יו"ר הכנסת. חוקים רבים לא יגיעו לקריאה שניה ושלישית בכנסת הזאת, ועל-ידי-כך לא יקבלו תוקף. אני מציע שגם במקרה זה לא יובא החוק לכנסת, והבעיה תפתר. אינני רואה כל צורך ליצור תקדימים בשעה זו.

י. אורי: אינני מקבל את הצעת חבר-הכנסת בבה. אני מציע להטיל על יו"ר ועדת-הכנסת, יו"ר ועדת-הפנים ויו"ר ועדת-החוקה עם יו"ר הכנסת ושר המשפטים, לדון בעניין ולהביא לבו הצעה.

שר המשפטים פ. רוזן: אני מציע שהחוק ימות מיתה טבעית, כלומר שהוא לא יובא לכנסת זו לקריאה שניה ושלישית. נדמה לי שיש בתקנון הוראה האומרת שדין הצעה פרטית כדיון הצעת הממשלה.

מ. רוזני: הדבר הזה אינו נראה לי כמוצא מכובד.

י. קליבנוב: בקשר לכל העניין הזה מתעוררת השאלה: מי הוא בעל ההצעה במקרה שכמה וכמה חברי-כנסת חותמים על הצעת חוק אחת? יש לקבוע תקנה בתקנון בעניין זה; ייתכן שיש לקבוע שמי שחותם ראשון, הוא בעל החוק.

ב. אזניה: אני הייתי רוצה שייקבע תקדים בעניין זה. אם לא לקבל את הסברה שהביע שר המשפטים, חסר כאן משהו. אתה יודע מה גורל חוק שהציעה הממשלה ואינך יודע מה גורלו של חוק שהציע חבר-הכנסת. לא הייתי רוצה שנקבע שהראשון שחותם על ההצעה הוא בעל בית על הצעת החוק כמו הממשלה על הצעת חוק שלה. הממשלה, כאשר היא מציעה חוק יש לה שליטה עליו, עש אשר הוא מגיע לקריאה השלישית. לא כן בקשר לחברי-הכנסת. זכותו של חבר-הכנסת פגה ברגע שמליאת הכנסת מקבלת את החוק תחת חסותה ומעבירה אותו לוועדה. לכן, המוצא הוא, שבכל שלב של הדיון, רשאית הוועדה לקבל ברוב דעות הצעה שאין להחזיר את הצעת החוק לקריאה שניה ושלישית בכנסת, והיא מבקשת את אישור הכנסת להחלטה זו.

מ. רוזני: אני רוצה להשאיר את היזמה בידי מציעי ההצעה.

א. פרי: הצעתו של שר המשפטים אינה פותרת את הבעיה. מציעי ההצעה רוצים שהעובדה שמטרת החוק הושגה תרשם ב"דברי הכנסת". על-כן אינני רואה דבר מסוכן בהצעת יו"ר הוועדה ומר רוזני. שני השלבים שהם מציעים יכולים להעשות בעת ובעונה אחת. יו"ר הוועדה ימסור הודעה במליאת הכנסת ובאותו זמן יודיע יו"ר הכנסת שקיבל מכתב חתום על-ידי 40 המציעים שהם מוותרים על החוק. ואז תצביע הכנסת. יכולה גם להתעורר שאלה מה יקרה אם אחד מן המציעים לא יסכים לוותר על ההצעה. אבל די לצרה בשעתה. הפעם לא מתעוררת שאלה כזאת. התקנון יצטרך להשיב לשאלה זו.

א. דזיאל-נאור: ברגע שהצעה נתקבלה על-ידי הכנסת והועברה לוועדה אין לחברי-הכנסת שהציעו אותה בעלות עליה. גם לוועדה אין בעלות עליה והיא חייבת להחזיר את החוק למליאת הכנסת. אי-אפשר ליצור תקדים שהוועדה תחליט כפי שהיא רוצה, מבלי לקבל את רשות הכנסת לכך.

אשר לעצם העניין, זה דבר מעניין ורגשי, אבל בחוק לא היה צורך, כפי שהמציאות מוכיחה. הדרך היחידה היא זו שמציע מר רוזני. הוועדה יכולה לבקש מאת הכנסת לבטל את החלטתה הקודמת.

ש. בנה: תקדימים יוצרים על יסוד פרוצדורה רגילה ולא על-סמך פליטת-פה של יושב-ראש הכנסת.

ט. רוזטי: בפרלמנט הבריטי גם אם יש שגיאה בחוק חייבים המציעים לבקש רשות לקחת חזרה את החוק, וכל עוד לא קיבלו רשות זו, אינם יכולים לתקן את החוק.

היו"ר ד. בר-רב-האי: אינני נאחז בפליטת-פה של היושב-ראש. אני העמדת לדין גורל של חוק פרטי שחוסל הצורך בו, וכיצד אפשר להשתחרר ממנו. שר המשפטים מציע לא לקבל כל החלטה. ז.א. לקבל החלטה שוועדת-הכנסת אינה יכולה לקבוע הלכה למקרים כאלה.

ע. איכילוב: אני מציע לדין בשאלה זו לאחר הפגרה.

ה ר ח ל ט

ועדת-הכנסת אינה רואה כל אפשרות לקבוע עכשיו הלכה ביחס למקרים כאלה.

ג. חוק לתיקון פקודת העיריות תשט"ו (הוראת שעה) 1955 - קביעת מסגרת של זמן לדין:

היו"ר ד. בר-רב-האי: עלינו לקבוע את מסגרת הזמן לדין בחוק זה, המכונן לתאם את הפעולות של ועדת-הבחירות לכנסת עם הפעולות של ועדות הבחירות העירוניות, בנוגע להצגת רשימת הבחורים. יחד עם זאת אני מציע גם לשחרר את החוק הזה מחובת ה"48 שעות". עלינו לקחת בחשבון את הזמן המצומצם העומד לרשותנו, בשעה שאנו מחליטים על שעות.

ע. איכילוב: אני מציע 2 שעות.

א. רוזאל-נאור: אני מתנגדת לעקרון של קביעת זמן מתוך מחשבה על מסגרת זמן כללי. אני מציעה 3 שעות.

א. ברמן: אני מציע 3 שעות.

ה ר ח ל ט

א. להקציב לדין 2 שעות.

ב. לוותר על הצורך בהנחת החוק על שולחן הכנסת 48 שעות לפני הדין בו.

היו"ר ד. בר-רב-האי: קיבלתי פתק מאחד מחברי הוועדה, ד. פלדמן, בו הוא מבקש רשות להעיר על הדברים שהשמיע חבר-הכנסת לובבץ אמש במליאת הכנסת. ועדת-הכנסת אינה מוסר לצנזורה על דברים של חברי-כנסת בכנסת. אין לנו כל אפשרות להתערב בעניינים אלה.

ד. תלונת טיעת מק"י על פגיעה בחסינותו של ח"כ אמיל חביבי:

ה ר ח ל ט

בהסכמת חבר-הכנסת א. ברמן - לבטל את הטעיף הזה.

ה. תלונתו של סגן יו"ר הכנסת י. קליבנוב על התנהגותה של ח"כ וילנסקה בישיבת הכנסת ביום ה' בכסלו תשט"ו (30.11.54):

ה ר ח ל ט

בהסכמת סגן יו"ר הכנסת י. קליבנוב - לבטל את הטעיף הזה.

הישיבה ננעלה בשעה 10.45
=====